

מפני שיבה תקום?! – שבוע סבא וסבתא

מתאים לגיל

זרעים | מעלות | מעפילים | נבטים ...

סוג הפעולה

פעולה

מערך

1/3

משך הפעולה

עד שעה

פעולה ממערך

מתאים לשבת

תקציר הפעולה

לי יש אבא ואימא. גם לכל אחד מהם יש אבא ואימא, או שהיו ונפטרו. איזה מקום ההורים תופסים בחיי בראייה המשפחתית שלי? האם אני בקשר איתם? מה אני יודעת/עליהם? ובכלל, מה צריך להיות היחס שלי כלפי אנשים שמבוגרים ממני? למה?

מטרות הפעולה

1. החניכים ייחשפו לרצף הדורות שלהם ושל כלל העם
2. החניכים יבררו את גישת היהדות ליחס כלפי אנשים מבוגרים
3. החניכים יציגו כיצד מה שלמדו בפעולה יכול להתבטא בחייהם ביום-יום בקבוק (רשות), שני תנ"כים (רשות), כרטיסיות: ציוד"

מהלך הפעולה:

שלב א:

אפשרות 1: שחקו עם החניכים ג'נגל ספיד אנושי. המטרה: לאסוף כמה שיותר פתקי אירועים. מהלך המשחק: חלקו לכל חניך וחניכה שתיים-שלוש כרטיסיות שבכל אחת מהן כתובה שנה (נספח 1) והעמידו את כולם במעגל. הניחו במרכז המעגל בקבוק מעט מלא. קראו בקול מאורע שקרה לעם ישראל במהלך הדורות (נספח 2), ומי שהשנה שבה קרה האירוע נמצאת באחת הכרטיסיות שבידיהם צריכים להרים את הבקבוק. כל תשובה נמצאת אצל כמה חניכים, והחניך שיצליח להרים ותשובתו תהיה נכונה יקבל את כרטיסית האירוע. אם חניך הרים בקבוק ואין לו תשובה נכונה הוא יוצא מהמשחק וכרטיסיותיו יחולקו בין יתר החניכים.

אפשרות 2: שחקו עם החניכים משחק זיכרון שבו הם צריכים להתאים בין אירוע ובין השנה שבה הוא התרחש (נספח 3).

שלב ב:

אפשרות 1: שחקו עם החניכים חפש את המטמון בסניף. כתבו להם רמזים שיובילו אותם ממקום למקום, ובכל מקום החביאו פתק שעליו אמרה של חז"ל הנוגעת לאנשים מבוגרים (נספח 4).

אפשרות 2: חלקו את החניכים לשתי קבוצות. בקשו מהחניכים למלא משימות (נספח 5), והקבוצה הראשונה שתסיים את משימותיה תזכה בפתק ובו אמרה של חז"ל באשר לאנשים מבוגרים (נספח 4). לאחר שכל הפתקים יהיו בידי החניכים קיימו דיון: מהו יחס חז"ל והיהדות לאנשים מבוגרים? אמרו לחניכים שהתורה מכנה אנשים חכמים "זקנים". מה זה אומר? למה קבעו חז"ל שצריך להיות יחס של כבוד כלפי אנשים מבוגרים?

הניחו על הרצפה את ראשי התיבות של המילה **זקן**: זה קנה ניסיון (נספח 6). הסבירו לחניכים שהתורה והיהדות רואות את האנשים המבוגרים מאיתנו כבעלי ניסיון רב. ברצף האירועים שראינו במשחק הראשון היינו רק באירוע אחד או שניים, ולעומתנו סבא וסבתא שלנו חוו הרבה יותר. הניסיון מקנה לאדם חוכמת חיים, ולכן כדאי וצריך להקשיב לאנשים מבוגרים ולכבד אותם. לפעמים נדמה לנו שאנשים מבוגרים מאיתנו אינם מבינים מה הולך עכשיו אלא רק תקועים בעבר, אך אנחנו יכולים ללמוד מהם הרבה מאוד.

האם אנחנו מקשיבים לסבא ולסבתא שלנו ומכבדים אותם? ואנשים מבוגרים בכלל?

הערה למדריכים: יש חניכים שכבר אין להם סבא וסבתא. חשוב להדגיש שהיחס הזה צריך להיות גם כלפי סבא וסבתא האישיים שלנו וגם בכלל, כלפי אנשים שמבוגרים מאיתנו.

שלב ג:

בקשו בכל פעם משני חניכים להגיע ולהציג סימולציה (נספח 7) שמבטאת את היחס שלנו לדורות שמעלינו. אפשר לבקש מהחניכים פעם אחת להציג את מה שהיו עושים ובפעם השנייה את מה שהיו רוצים שיקרה. אפשר לעשות זאת בצורה מעניינת יותר ולהכניס לשחקנים בכל פרק זמן מסוים מילה שהם צריכים להשחיל בשיח (נספח 8), ויתר החניכים צריכים לגלות מהי המילה.

סכמו: כל אדם שמבוגר מאיתנו הוא בעל ניסיון. היהדות רואה באנשים המבוגרים אנשים חכמים. החיבור והכבוד שלנו למבוגרים מאיתנו מראה את הכבוד שלנו למסורת ולרצף שהיה לעם ישראל במהלך הדורות.

נספחים:

נספח 1

תשובות:

ה'רנ"ב גירוש יהודי ספרד

ה'תרס"ד הרצל

ה'תרע"ח הצהרת בלפור

ה'תרפ"ט פרעות בארץ ישראל

ה'תש"ג מלחמת העולם השנייה והשואה

ה'תש"ח קום המדינה

ה'תש"ט עליית יהודי תימן במבצע על כנפי נשרים

ה'תשכ"ז מלחמת ששת הימים

ה'תשל"ד מלחמת יום כיפור

ה'תשמ"ד עליית יהודי אתיופיה

ה'תשנ"ג הסכמי אוסלו

ה'תשס"ה גירוש גוש קטיף

ה'תשס"ו מלחמת לבנון השנייה

ה'תשע"ד מבצע צוק איתן

ה'תשע"ח העברת שגרירות ארצות הברית לירושלים

ה'רנ"ב (1492)

ה'תרס"ד (1904)

ה'תרע"ח (1918)

ה'תרפ"ט (1929)

ה'תש"ה (1945)

ה'תש"ח (1948)

ה'תש"ט (1949)

ה'תשכ"ז (1967)

ה'תשל"ד (1973)

ה'תשמ"ד (1984)

ה'תשנ"ג (1993)

ה'תשס"ה (2005)

ה'תשס"ו (2006)

ה'תשע"ד (2014)

ה'תשע"ח (2018)

ה'רנ"ב (1492)

ה'תרס"ד (1904)

ה'תרע"ח (1918)
ה'תרפ"ט (1929)
ה'תש"ה (1945)
ה'תש"ח (1948)
ה'תש"ט (1949)
ה'תשכ"ז (1967)
ה'תשל"ד (1973)
ה'תשמ"ד (1984)
ה'תשנ"ג (1993)
ה'תשס"ה (2005)
ה'תשס"ו (2006)
ה'תשע"ד (2014)
ה'תשע"ח (2018)
ה'רנ"ב (1492)
ה'תרס"ד (1904)
ה'תרע"ח (1918)
ה'תרפ"ט (1929)
ה'תש"ה (1945)
ה'תש"ח (1948)
ה'תש"ט (1949)
ה'תשכ"ז (1967)
ה'תשל"ד (1973)
ה'תשמ"ד (1984)
ה'תשנ"ג (1993)
ה'תשס"ה (2005)
ה'תשס"ו (2006)
ה'תשע"ד (2014)
ה'תשע"ח (2018)

- ה'רנ"ב (1492)
- ה'תרס"ד (1904)
- ה'תרע"ח (1918)
- ה'תרפ"ט (1929)
- ה'תש"ה (1945)
- ה'תש"ח (1948)
- ה'תש"ט (1949)
- ה'תשכ"ז (1967)
- ה'תשל"ד (1973)
- ה'תשמ"ד (1984)
- ה'תשנ"ג (1993)
- ה'תשס"ה (2005)
- ה'תשס"ו (2006)
- ה'תשע"ד (2014)
- ה'תשע"ח (2018)

נספח 2:

גירוש יהודי ספרד

הרצל

הצהרת בלפור

פרעות בארץ ישראל

מלחמת העולם השנייה והשואה

קום המדינה

עליית יהודי תימן ומבצע על כנפי נשרים

מלחמת ששת הימים

מלחמת יום כיפור

עליית יהודי אתיופיה

הסכמי אוסלו

גירוש גוש קטיף

מלחמת לבנון השנייה

מבצע צוק איתן

העברת שגרירות ארצות הברית לירושלים

נספח 4:

“מפני שיבה תקום והדרת פני **זקן**” (ויקרא יט, לב)

“משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושוע ויהושוע **לזקנים** וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה” (משנה, אבות א, א)

“אספה לי שבעים איש **מזקני** ישראל רבי יוסי הגלילי אומר אין **זקן** אלא מי שקנה חכמה” (קידושין לב ע”ב)

מסרו לו **זקנים** מזקני בית דין וקורין לפניו בסדר היום, ואומרים לו, אישי כהן גדול, קרא אתה בפיר, שמא שכתת או שמא לא למדת. ערב יום הכפורים שחרית, מעמידין אותו בשער המזרח ומעבירין לפניו פרים

ואילים וכבשים, כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה: (משנה, יומא א, ג)

נספח 5:

משימה ראשונה: הציגו סיטואציה של מפגש בין ילד בגיל שלכם לאדם מבוגר.

משימה שנייה: בררו מי האדם הכי מבוגר שנמצא כרגע בסניף ובן כמה הוא (לא כולל הקומונרית).

משימה שלישית: הסתדרו בשורה לפי הגיל (הכי גדול מימין והכי קטן משמאל) בלי לדבר.

משימה רביעית: השתמשו בתנ"ך וגלו מי היה האדם הכי מבוגר בתנ"ך. בן היה כשמת? (בראשית ה, כז) תשובה: מתושלח חי 969 שנים.

נספח 6:

זה

קנה

ניסיון

נספח 7:

סיטואציה 1 (שחקנים: סבתא ואני):

אבא ואימא נסעו לחופשה של שלושה ימים ואני נשארתי עם אחיי הקטנים אצל סבתא. הבית של סבתא קטן ודחוס ויש בו המון אביזרים ישנים שאני לא יודע בכלל מה הם עשו, ספרים מצהיבים ואלבומים מעלי אבק. משעמם לי אצל סבתא שלי. הייתי רוצה לצאת לשחק עם חברים, אבל סבתא לא מרשה.

סיטואציה 2 (שחקנים: סבא ואני):

סבא שלי כבר מבוגר. הוא מרותק לכיסא גלגלים, אינו מסוגל להסתדר בכוחות עצמו, אינו זוכר שום דבר ושואל שאלות מביכות. הוא בטוח שקוראים לי שלמה. בכל פעם שהוא רואה אותי הוא מתחיל לדבר איתי כאילו אני שלמה. זה חופר ומעצבן ואולי אפילו מעליב.

סיטואציה 3 (שחקנים: המדריך, הקשישים ואני):

המדריך אמר לנו שמעכשיו נצא למבצע. בכל שבוע ילכו שלושה חניכים למרכז היום לקשיש שנמצא בסמוך לסניף שלנו וידברו עם הקשישים. אני מכיר את הקשישים האלה. הם מוזרים ומשעממים ואולי אפילו קצת מפחידים...

נספח 8:

ברוז

ברזייה

שעון

מצווה

שקל

חצאית

גלידה

דשא

אהבה

לחץ

דבק

נשיא

כדור

ספסל

רצון

בני עקיבא

יער

חושן

מילה

עברית

עמוד

חברה